

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
Философия және саясаттану факультеті
Жалпы және қолданбалы психология кафедрасы

Медициналық психология

**дәріскер: психол.ғ.к., аға оқытушы
Құдайбергенова С.Қ.**

2022-2023 оқу жылы

4 дәріс. Психикалық дизонтогенез ұғымы

1. Психикалық дизонтогенезді анықтау.
2. Аномальды психикалық дамудың ерекшеліктерін анықтайтын факторлар.
3. Дизонтогенез параметрлері

Дизонтогенез

"Дизонтогения" (алғашқыда Швальбе, 1927ж) - ағза құрылымының құрсақта қалыптасуының қалыпты дамуынан ауытқуы. (Қазір онтогенездің әртүрлі түрлері, соның ішінде постнатальдік.)

- } Бұзылудың биологиялық факторлары Н. С.
- } генетикалық материалдың зақымдануымен байланысты мидың даму ақаулары;
- } Құрсақ ішілік бұзылулар, босану патологиясы, инфекциялар, интоксикация және жарақаттар;
- } ерте постнаталды кезеңнің ісіктік түзілімдері.

Ересектерге әсер етпейтін бірқатар патогенді факторлар балалардың жүйке-психикалық бұзылулары мен даму аномалияларын тудырады.

Зақымдану уақыты үлкен мәнге ие (негізгі қауіп жүктіліктің бірінші үштен бірі).

Бұзылудың сипаты процестің ми оқшаулануына және оның таралу кезеңіне байланысты.

Мидың зақымдану қарқындылығы да үлкен маңызға ие.

Әлеуметтік факторлар (сондай-ақ әсері ерте болған сайын, соғұрлым дамудың өрескел және тұрақты бұзылуы)

- Әлеуметтік және мәдени депривация салдарынан әлеуметтік-педагогикалық асқыну
- тәрбиенің қолайсыз жағдайлары
- қарсылық, имитация, бас тарту және т. б.
- микро - және макроәлеуметтік ортаның қолайсыз жағдайы (д/с, мектеп, қоғамдағы және т. б. жағдай))

Дұрыс емес тәрбие түрлері

- § Гипопротекция
- § Басым гиперпротекция
- § Потворствующая гиперпротекция
- § Эмоциялық қабылдамау
- § Қатыгез қарым-қатынас шарттары
- § Жоғары моральдық жауапкершілік
- § Дұрыс емес тәрбиенің басқа түрлері (баламен қатыгез қарау, ата-аналар мен т. б. арасында баланы тәрбиелеуде бірліктің болмауы.)

Дизонтогенез параметрлері

- 1. Функциялық бұзушылықты оқшаулау. Жеке ақау-гнозистің, сөйлеу праксисінің жекелеген функцияларының жетіспеушілігі. Жалпы ақау – реттеуіш жүйелердің (қабықты және зәкірлік) бұзылуы.**
- 2. Жеңілу уақыты. Бала үшін қолайсыз жағдайлар ерте болған сайын, оның үстіне қатты және тұрақты даму бұзылуы болады.**
- 3. Дамудың бастапқы және қайталама ақаулары.**
- 4. Аномальді жүйе онтогенез процесінде функцияаралық өзара іс-қимылдың бұзылуы.**

Әдебиет тізімі

1. Лебединский В.В.Нарушения психического развития в детском возрасте. Учебное пособие.
2. Детская психология. Хрестоматия Сост Белопольская Н.Л.
3. Мамайчук И.И. Психологическая помощь детям с проблемами в развитии
4. Специальная психология П.р. Л.Н. Щипицыной
5. Зверева Н.В., Казьмина О.Ю. и др. Патопсихология детского и юношеского возраста